Paveldėjimo apribojimai. Specialios taisyklės.

Vengrija

1 Ar pagal šios valstybės narės teisę specialiomis normomis dėl ekonominių, šeimos ar socialinių priežasčių yra nustatomi apribojimai, susiję su šioje valstybėje narėje esančio kilnojamojo turto, tam tikrų įmonių ar kitų specialių rūšių turto paveldėjimu arba turintys jam įtakos?

1) Žemės ūkio paskirties ir miško žemė

1.1. Bendrosios nuostatos

Vengrijos teisėje žemės ūkio paskirties ir miško žemės nuosavybės įgijimas reglamentuojamas griežtomis taisyklėmis. Nustatyti apribojimai taip pat turi įtakos įgijimui paveldėjimo būdu, nepriklausomai nuo to, ar paveldėtojai yra Vengrijos ar kitų valstybių narių piliečiai arba kiti užsieniečiai. Apribojimai išdėstyti šiuose dviejuose teisės aktuose:

2013 m. įstatyme CXXII dėl žemės ūkio paskirties ir miško žemės sandorių (vengr. *a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. Törvény,*, toliau – Žemės sandorių įstatymas) ir

2013 m. įstatyme CCXII, kuriame išdėstytos įvairios nuostatos ir pereinamojo laikotarpio priemonės dėl 2013 m. įstatymo CXXII dėl žemės ūkio paskirties ir miško žemės sandorių (vengr. *a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. Törvény,*, toliau – 2013 m. Įstatymas dėl pereinamojo laikotarpio priemonių).

Taisyklės yra labai sudėtingos. Toliau apibendrinamos pagrindinės nuostatos dėl paveldėjimo.

1.2. Nekilnojamasis turtas, patenkantis į materialinę apribojimų taikymo sritį

Teisės aktuose nustatyti apribojimai taikomi *žemės ūkio paskirties ir miško žemės* įgijimui. Pagal Žemės sandorių įstatymo 5 skirsnio 17 dalį sąvoka „žemės ūkio paskirties ir miško žemė“ (žemės ūkio paskirties žemė) vadinami:

visi žemės sklypai, kurie nekilnojamojo turto registre yra užregistruoti pagal vieną iš šių naudojimo paskirčių: pasėliai, vynuogynai, sodas, daržas, veja, ganykla (pieva), nendrės, miškas ir miškinga vietovė (nepriklausomai nuo to, ar žemė yra miesto ar periferinėje zonoje) ir

žemės sklypai, užregistruoti kaip nebedirbami ir įtraukti į nekilnojamojo turto registrą kaip „vietovė, užregistruota Nacionalinėje miškų duomenų bazėje kaip miškas“.

1.3 Apribojimai, taikomi nuosavybės įgijimui paveldėjimo būdu

Žemės sandorių įstatyme žemės ūkio paskirties žemės nuosavybės įgijimas netestamentinio ir testamentinio paveldėjimo būdu reglamentuojamas skirtingai. Įstatyme išdėstyti apribojimai taikomi tik žemės ūkio paskirties žemės įgijimui testamentinio paveldėjimo būdu, o įgijimui netestamentinio paveldėjimo būdu – netaikomi.

Kalbant apie nuosavybės įgijimo apribojimus, pagal 2013 m. Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio priemonių 8 skirsnio 1 dalį atvejis, kai testamentinis įpėdinis gali tapti įstatyminiu įpėdiniu (jei testamento nėra ir kiti įpėdiniai palikimo gauti negali), taip pat laikomas nuosavybės įgijimu netestamentinio paveldėjimo būdu.

1.3.1 Taisyklės dėl nuosavybės įgijimo testamentinio paveldėjimo būdu

a) Reikalingas valdžios institucijos leidimas

Jeigu testatorius testamentu palieka žemės ūkio paskirties žemę, jo testamentinis įpėdinis norėdamas įgyti nuosavybę turi gauti valdžios institucijos (žemės ūkio administravimo institucijos) patvirtinimą, kuris suteikiamas išduodant leidimą (Žemės sandorių įstatymo 34 skirsnis). Per leidimo patvirtinimo procedūrą žemės ūkio administravimo institucija patvirtina, ar:

įpėdinis atitinka tinkamumo kriterijus nuosavybei įgyti ir ar

testamentu nebus pažeistas nuosavybės įgijimo apribojimas arba ar apribojimo nebus neteisėtai išvengta.

b) Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo apribojimai

Žemės sandorių įstatyme įvairių kategorijų juridiniams asmenims taikomi skirtingi tinkamumo įsigyti žemės ūkio paskirties žemę reikalavimai. Šiuo atžvilgiu išskiriamos tokios asmenų kategorijos:

i) juridiniai asmenys, kurie negali įgyti žemės ūkio paskirties žemės nuosavybės jokiomis aplinkybėmis

Tai:

užsienio šalių fiziniai asmenys (ši sąvoka neapima kitų valstybių narių piliečių);

užsienio valstybės (arba jų provincijos, vietos valdžios institucijos arba kitos jų įstaigos);

vidaus ir užsienio juridiniai asmenys (su keletu išimčių).

Išimtis – draudimas juridiniams asmenims įsigyti žemės ūkio paskirties žemę, kai žemė paliekama po mirties, netaikomas įsteigtoms bažnyčioms (arba jų organizacijoms, institucijoms ar įstaigoms, turinčioms juridinį statusą pagal bažnyčios vidaus taisykles);

ii) asmenys, patenkantys į sąvokos „ūkininkas“ apibrėžtį

Sąvoka „ūkininkas“ yra apibrėžta Žemės sandorių įstatymo 5 skirsnio 7 dalyje. Šia sąvoka vadinami fiziniai asmenys, Vengrijos arba kitos valstybės narės piliečiai, kompetentingų institucijų užregistruoti tuo tikslu vedamame oficialiame registre. Tam, kad asmuo būtų užregistruotas, turi būti įvykdytos įstatyme nustatytos būtinos sąlygos (įgyta žemės ūkio arba miškininkystės specialisto kvalifikacija, vykdoma sertifikuota žemės ūkio arba miškininkystės veikla ir iš tos veiklos gaunamos pajamos ir pan.).

Didžiausia žemės ūkio paskirties žemės ploto, kurį tokie asmenys gali įsigyti, riba (*didžiausia žemės ploto riba*) yra 300 hektarų. Į šį plotą reikia įskaičiuoti atitinkamų asmenų jau turimą žemės plotą ir žemės, į kurią turimos uzufrukto teisės, plotą (Žemės sandorių įstatymo 16 skirsnio 1 dalis);

iii) fiziniai asmenys, kurie nėra ūkininkai, bet yra Vengrijos arba kitos valstybės narės piliečiai

Prie šios kategorijos priskirti asmenys gali įgyti žemės ūkio paskirties žemės nuosavybę, jeigu jiems priklausančios žemės ūkio paskirties žemės, kartu su žemės ūkio paskirties žemės, kurią nori įsigyti, plotu, neviršija 1 hektaro (Žemės sandorių įstatymo 10 skirsnio 2 dalis).

Išimtis – pirmiau išdėstyti apribojimai netaikomi artimų giminaičių tarpusavyje sudaromiems įsigijimo sandoriams. Tačiau didžiausia įsigyjamos žemės ploto riba – 300 hektarų – tokiais atvejais taip pat taikoma (Žemės sandorių įstatymo 10 skirsnio 3 dalies ir 16 skirsnio 1 dalis).

Taikant pirmiau išdėstytas nuostatas sąvoka *valstybės narės pilietis* vadinamas (Žemės sandorių įstatymo 5 skirsnio 24 dalis):

Europos Sąjungos valstybės narės (išskyrus Vengriją) pilietis,

valstybės, kuri yra Europos ekonominės erdvės susitarimo šalis, pilietis,
kitos valstybės pilietis, kuris pagal tarptautinę sutartį turi tokį patį statusą kaip pirmiau išvardyti asmenys.
1.3.2 Nuosavybės įgijimas netestamentinio paveldėjimo būdu
Kai žemės ūkio paskirties žemė įgyjama netestamentinio paveldėjimo būdu, ankstesniame (1.3.1) punkte išdėstyti apribojimai netaikomi. Taigi, asmuo, kuriam žemės ūkio paskirties žemės nuosavybę testamentinio paveldėjimo būdu (arba pagal gyvų asmenų sudarytą įsigijimo sandorį) Vengrijoje įgyti būtų draudžiama (pavyzdžiui, asmuo, kuris nėra valstybės narės pilietis), netestamentinio paveldėjimo būdu tokią nuosavybę įgyti galėtų.
2) Šaunamieji ginklai ir šaudmenys
2.1. Bendrosios nuostatos
Pagal Vengrijos teisės aktus šaunamuosius ginklus ir šaudmenis galima įsigyti tik turint šaunamųjų ginklų licenciją. Nuostatos dėl šaunamųjų ginklų laikymo išdėstytos šiuose teisės aktuose:
2004 m. Įstatyme XXIV dėl šaunamųjų ginklų ir šaudmenų (vengr. *a lőfegyverekről és lőszerekről szóló 2004. évi XXIV. Törvény,*, toliau – Šaunamųjų ginklų įstatymas),
2004 m. rugpjūčio 31 d. Vyriausybės potvarkyje Nr. 253/2004 dėl šaunamųjų ginklų ir šaudmenų (vengr. *a fegyverekről és lőszerekről szóló 253/2004. Korm. Rendelet,* toliau – Vyriausybės potvarkis dėl ginklų),
2004 m. rugpjūčio 31 d. Vidaus reikalų ministerijos potvarkyje Nr. 49/2004 dėl šaudyklų, šaunamųjų ginklų ir šaudmenų laikymo valdžios institucijose ir dėl reikalingų teorinių žinių bei įgūdžių norint turėti šaunamąjį ginklą (*a lőterekről, a lőfegyverek, lőszerek hatósági tárolásáról, a fegyvertartáshoz szükséges elméleti és jártassági követelményekről szóló 49/2004. BM rendelet*),
2016 m. sausio 7 d. Nacionalinės policijos vyriausiojo komisaro instrukcijoje Nr. 2/2016 dėl šaunamųjų ginklų laikymo valdžios institucijose, pardavimo, nuosavybės perdavimo, perleidimo, neatlygintino atidavimo ir sunaikinimo (*a lőfegyverek hatósági tárolásának, értékesítésének, elidegenítésének, hatástalanításának, érték nélküli leadásának, megsemmisítésének szabályairól szóló 2/2006. ORFK utasítás*).
2.2. Turtas, patenkantis į materialinę apribojimų taikymo sritį
Teisės aktuose nustatyti apribojimai, taikomi *šaunamųjų ginklų ir šaudmenų* įsigijimui. Ginklų įstatymo 2 skirsnio 16 ir 22 dalyse apibrėžta:
šaunamasis ginklas – tai bet koks nešiojamasis ginklas arba orinis ginklas, iš kurio angos kietųjų medžiagų kulkos gali būti paleistos didesne kaip 7,5 džaulio jėga;
šaudmenys – tai bet kokie šaudmenys, sudaryti iš kulkos, parako ir užtaiso, iš anksto sudėtų į vieną tūtą.
2.3. Ginklų paveldėjimo apribojimai
Pagal 2004 m. rugpjūčio 31 d. Vidaus reikalų ministro potvarkio Nr. 49/2004 14 skirsnio 1 ir 2 dalis, licencijos turėtojui mirus ir *testamentą patvirtinančiam dokumentui įsiteisėjus*, įpėdinis gali prašyti, kad šaunamasis ginklas ir (arba) šaudmenys būtų:
parduoti naudojantis šaunamųjų ginklų platintojo paslaugomis,
perduoti leidimą juos įsigyti turinčiam asmeniui arba organizacijai,
perleisti, sunaikinti arba
neatlygintinai atiduoti.
Jeigu įpėdinis nepasinaudoja pirmiau nurodytomis galimybėmis, policija gali sunaikinti saugomą šaunamąjį ginklą ir (arba) šaudmenis arba perduoti juos šaunamųjų ginklų platintojui, kad jis juos parduotų, prieš tai prekybos ekspertui juos įvertinus. Suma, gauta pardavus ginklą ir (arba) šaudmenis, turi būti sumokėta savininkui, atėmus visas patirtas išlaidas.
2 Ar pagal šios valstybės narės teisę šios specialios normos minėto turto paveldėjimui yra taikomos nepriklausomai nuo paveldėjimui taikytinos teisės?
Taip (kiekvieno iš pirmiau paminėto turto atžvilgiu).
Kalbant apie žemės ūkio paskirties ir miško žemę (žemės ūkio paskirties žemę), įstatymo (Žemės sandorių įstatymo) preambulėje išvardyti ekonominiai, šeimos politikos ir socialiniai veiksniai (pavyzdžiui, kaimų gebėjimas išsaugoti savo gyventojus, vietos gyventojų amžiaus struktūros gerinimas, užimtumo kaime didinimas, stabilios mažų ūkių veiklos užtikrinimas ir pan.), iš kurių akivaizdžiai matyti, jog teisės akto leidėjas siekia, kad Žemės sandorių įstatyme nustatyti apribojimai būtų taikomi visais atvejais, nepriklausomai nuo to, pagal kurį valstybės įstatymą reglamentuojamas paveldėjimas.
3 Ar pagal šios valstybės narės teisę yra nustatytos specialios procedūros, kuriomis užtikrinamas minėtų specialių normų laikymasis?
1) Žemės ūkio paskirties ir miško žemė
Taip.
Jeigu testamento patvirtinimo procedūras atliekantis valstybinis notaras per šias procedūras sužino, kad į palikimą įeina žemės ūkio paskirties arba miško žemė (žemės ūkio paskirties žemė) ir testatorius paliko tą žemę testamentu, notaras siunčia testamentą žemės ūkio administravimo institucijai, kuriai priklauso jurisdikcija pagal žemės buvimo vietą. Administravimo institucija gali oficialiai patvirtinti leidimą įgyti žemės ūkio paskirties žemės nuosavybę (Žemės sandorių įstatymo 34 skirsnis). Tokiais atvejais valstybinis notaras sustabdo testamento patvirtinimo procedūras, kol žemės ūkio administravimo institucija nepriima sprendimo (2010 m. įstatymo XXXVIII dėl testamento patvirtinimo procedūrų 71 skirsnio 2 dalies *d* punktas).
Per leidimo patvirtinimo procedūrą žemės ūkio administravimo institucija patvirtina, ar:
įpėdinis atitinka tinkamumo kriterijus nuosavybei įgyti ir ar
testamentu nebus pažeistas nuosavybės įgijimo apribojimas arba ar apribojimo nebus neteisėtai išvengta.
Žemės ūkio administravimo institucija taip pat perduoda savo sprendimą dėl leidimo patvirtinimo valstybiniam notarui. Jeigu žemės ūkio administravimo institucija atsisako patvirtinti leidimą įpėdiniui įgyti žemės nuosavybę, ši testamento nuostata laikoma negaliojančia (Žemės sandorių įstatymo 34 skirsnis). Tokiu atveju atitinkama testamento nuostata teisiniu požiūriu yra niekinė. Valstybinis notaras privalo į tai atsižvelgti, todėl atitinkama palikimo dalis (atitinkama žemės ūkio paskirties žemė) negali būti perduota testamentiniam įpėdiniui (2010 m. Įstatymo XXXVIII dėl testamento patvirtinimo procedūrų 71 skirsnio 6 dalis).
Žemės ūkio administravimo institucijos funkcijas atlieka apygardos valdžios įstaigos.
2) Šaunamieji ginklai ir šaudmenys
Taip.
2004 m. rugpjūčio 31 d. Vidaus reikalų ministro potvarkio Nr. 49/2004 13 skirsnyje nustatyta, kad šaunamojo ginklo licenciją turinčiam asmeniui mirus, šaunamuosius ginklus ir šaudmenis saugantis asmuo privalo apie juos nedelsdamas pranešti policijai ir užtikrinti jų saugumą iki policijos atvykimo. Policija perima ir saugo šaunamuosius ginklus bei šaudmenis, apie kuriuos pranešta, ir surašo savo veiksmų protokolą.
Pagal 2016 m. sausio 7 d. Nacionalinės policijos vyriausiojo komisaro instrukcijos Nr. 2/2016 III skyrių perėmusi šaunamuosius ginklus ir šaudmenis policija:
raštu informuoja mirusio licencijos turėtojo vietos vyriausybės instituciją, kuri parengė palikimo aprašą (aprašą parengusį pareigūną), kad šaunamieji ginklai ir šaudmenys saugomi valdžios institucijos saugykloje,
tuo pačiu metu prašo, kad šaunamieji ginklai ir šaudmenys būtų įtraukti į palikimo aprašą,
prašo pateikti informaciją, kuria remdamasis valstybinis notaras atliks testamento patvirtinimo procedūras.

Policija raštu informuoja testamento patvirtinimo procedūras atliekantį valstybinį notarą apie tai, kur laikomi šaunamieji ginklai ir šaudmenys, ir prašo užbaigus testamento patvirtinimo procedūras atsiųsti galutinį testamentą patvirtinantį dokumentą.
Valstybinis notaras atitinkamai perduoda testamentą patvirtinantį dokumentą, kuris buvo parengtas atlikus testamento patvirtinimo procedūras, policijai.
Remdamasi testamentą patvirtinančiu dokumentu, policija informuoja įpėdinį, kad per 180 dienų jis gali prašyti, kad šaunamųjų ginklų platintojas parduotų šaunamuosius ginklus arba šaudmenis, kad šaunamieji ginklai ir šaudmenys būtų perduoti leidimą juos įsigyti turinčiam asmeniui arba organizacijai, arba inicijuoti šaunamųjų ginklų ir šaudmenų perleidimą, sunaikinimą arba neatlygintiną jų atidavimą.
Jeigu įpėdinis iki nustatyto termino nepasinaudoja pirmiau išvardytomis galimybėmis, policija gali sunaikinti saugomą šaunamąjį ginklą ir šaudmenis arba perduoti juos šaunamųjų ginklų platintojui, kad jis juos parduotų, prieš tai prekybos ekspertui juos įvertinus. Suma, gauta pardavus ginklą ir šaudmenis, turi būti sumokėta savininkui, atėmus visas patirtas išlaidas (2004 m. rugpjūčio 31 d. Vidaus reikalų ministro potvarkio Nr. 49/2004 13 ir 14 skirsniai).
Paskutinis naujinimas: 15/01/2024
Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.